

Inhoud

Afkortingen	XXVII	
Veelvuldig geraadpleegde werken op erfrechtelijk gebied	XXIX	
Hoofdstuk I	De geschiedenis van de totstandkoming van Boek 4 BW en algemeen overgangsrecht	1
1.	<i>Erfrecht</i>	1
1.1.	De lotgevallen van Boek 4 BW	2
2.	<i>Het ontwerp-Meijers; het Regeringsontwerp (nr. 3771)</i>	5
3.	<i>De 'voortrein'-Van Agt (nr. 12 863)</i>	6
4.	<i>De Invoeringswet (nr. 17 141); het vruchtgebruikvoorstel</i>	6
5.	<i>Buitendepartementale acties</i>	8
6.	<i>De legitieme portie</i>	9
7.	<i>Minister Sorgdrager</i>	10
8.	<i>Algemene inleiding overgangsrecht</i>	11
8.1.	Inleiding	11
8.2.	De Overgangswet	12
8.3.	Algemene beginselen van het overgangsrecht	14
8.4.	Het overgangsrecht en (ver)nietig(bar)e rechtshandelingen	19
8.5.	Het oplossen van overgangsrechtelijke problemen	23
Hoofdstuk II	Algemene bepalingen	25
1.	<i>Erfopvolging</i>	25
1.1.	'Krachtens erfrecht'	27
2.	<i>Volgorde van overlijden</i>	27
3.	<i>Moord, abortus en euthanasie</i>	28
4.	<i>Onwaardigheid</i>	29

5.	<i>Rechtshandelingen betreffende een niet opgevalen nalatenschap</i>	31
5.1.	Inleiding	31
5.2.	Belemmering erfrechtelijke bevoegdheden	31
5.3.	Beschikking over niet opgevalen nalatenschappen	32
6.	<i>Betaling geldsom</i>	33
7.	<i>Waarde en waardering</i>	34
8.	<i>De nalatenschap</i>	35
8.1.	Inleiding	35
8.2.	Schulden van de nalatenschap; afgescheiden vermogen	36
8.3.	Voldoening van de schulden	41
9.	<i>Geregistreerd partnerschap; stiefkind</i>	43
10.	<i>Overgangsrecht</i>	43
10.1.	Onwaardigheid	43
10.2.	Rechtshandelingen betreffende een niet opgevalen nalatenschap	44
10.3.	Betaling geldsom	44
10.4.	Waarde en waardering van goederen	44
10.5.	'Schulden van de nalatenschap'	45
	Hoofdstuk III Erfopvolging bij versterf; algemeen	47
1.	<i>Bestaanseis</i>	47
2.	<i>Uit eigen hoofde of bij plaatsvervulling</i>	48
3.	<i>Ordering; parentelenstelsel; familierechtelijke betrekking</i>	50
4.	<i>De erfdelen</i>	53
5.	<i>Overgangsrecht</i>	55
5.1.	Uit eigen hoofde of bij plaatsvervulling	55
5.2.	Ordering; parentelenstelsel; familierechtelijke betrekking	55
5.3.	De erfdelen	55
	Hoofdstuk IV Het erfrecht bij versterf; de wettelijke verdeling	57
1.	<i>De wettelijke verdeling</i>	57
2.	<i>De 'deelgenoten'</i>	58
2.1.	Het stiefkind als deelgenoot	59
2.2.	Wettelijke verdeling en externe uiterste wilsbeschikkingen	60
3.	<i>Afwijken van de wettelijke regeling</i>	62
4.	<i>De erfdelen</i>	63
5.	<i>De in de verdeling betrokken goederen</i>	64
6.	<i>De in de verdeling betrokken schulden</i>	65
6.1.	Draagplicht	65
6.2.	Aansprakelijkheid	66
6.3.	Verhaalbaarheid	67
7.	<i>Negatieve nalatenschap</i>	68

8.	<i>De geldvordering van de kinderen</i>	69
8.1.	Inleiding	69
8.2.	Rente over de vordering	71
8.3.	De omvang van de vordering	73
8.4.	Boedelbeschrijving; minderjarigen; taak van de kantonrechter	76
8.5.	Inzage, inlichtingen en medewerking	79
8.6.	Voldoening van de vordering	80
9.	<i>Fiscale aspecten</i>	81
10.	<i>Ongedaanmaking</i>	82
10.1.	Verklaring van erfrecht en ongedaanmaking	84
10.2.	Gevolgen van ongedaanmaking	85
11.	<i>De ouderlijke boedelverdeling (OBV)</i>	87
12.	<i>Overgangsrecht</i>	89
12.1.	De wettelijke verdeling	89
12.2.	De ouderlijke boedelverdeling	89
Hoofdstuk V	Het erfrecht bij versterf; de wilsrechten	91
1.	<i>Inleiding</i>	91
1.1.	De aard van een wilsrecht	92
2.	<i>Vier wilsrechten</i>	93
2.1.	Testeervrijheid	94
3.	<i>De wilsrechten vanuit de positie van het kind bezien</i>	95
4.	<i>Recht op overdracht van goederen</i>	98
5.	<i>Zaaksvervangings; bewijsregeling</i>	101
6.	<i>Samenloop van wilsrechten</i>	103
7.	<i>Het voorbehouden vruchtgebruik</i>	104
8.	<i>Schuldeisers en vruchtgebruik</i>	106
9.	<i>Uitoefening wilsrechten door minderjarigen</i>	107
10.	<i>Fiscale aspecten</i>	108
11.	<i>Overgangsrecht</i>	109
Hoofdstuk VI	De uiterste wilsbeschikking in het algemeen	111
1.	<i>Het karakter van de uiterste wilsbeschikking</i>	111
1.1.	Algemeen	111
1.2.	Eenzijdige rechtshandeling werkend na overlijden	112
1.3.	Gerichte of ongerichte rechtshandeling	113
1.4.	Herroepelijkheid en wijze van herroeping	114
1.5.	Het gesloten stelsel van uiterste wilsbeschikkingen; algemeen	118
1.6.	Waarom een gesloten stelsel?	119
1.7.	Niet passend binnen het gesloten stelsel	121
1.8.	Persoonlijke rechtshandeling; delegatie	122

2.	<i>Nulliteiten</i>	126
2.1.	Misbruik van omstandigheden	126
2.2.	Bedreiging, bedrog	127
2.3.	Dwaling	128
2.4.	Rechtsvordering tot vernietiging	131
2.5.	Openbare orde en goede zeden	131
2.6.	Vervreemdingsbevoegdheid	133
3.	<i>Vorm van uiterste willen</i>	134
3.1.	Algemeen	134
3.2.	Waarom vormvoorschriften?	135
3.3.	Het notarieel testament	136
3.4.	Het depot-testament (de bij de notaris in bewaring gegeven onderhandse akte)	139
3.5.	Het codicil	142
3.6.	Noodtestamenten (buitengewone testamentsvormen)	143
3.7.	Geen gemeenschappelijke uiterste wil	145
3.8.	In het notarieel testament uitsluitend uiterste wilsbeschikkingen	145
4.	<i>Overgangsrecht uiterste wilsbeschikking in het algemeen</i>	146
4.1.	Algemeen	146
4.2.	Het karakter van de uiterste wilsbeschikking	147
4.3.	Herroeping van uiterste wilsbeschikkingen	149
4.4.	Nulliteiten	149
4.5.	Rechtsvordering tot vernietiging	150
4.6.	De openbare orde en de goede zeden; vervreemdingsbevoegdheid	151
4.7.	Vorm van uiterste willen	151
	Hoofdstuk VII De uiterste wilsbeschikking in het bijzonder	153
1.	<i>De erfstelling</i>	153
1.1.	Algemeen	153
1.2.	Onterving	154
2.	<i>Het legaat</i>	155
2.1.	Definitie; opvolging onder bijzondere titel	155
2.2.	Onderscheid legaat en last	158
2.3.	Aanvaarding en verwerping	160
2.4.	Aansprakelijkheid en draagplicht	160
2.5.	Pluraliteit van legatarissen	161
2.6.	Opeisbaarheid (sub)legaat	162
2.7.	Geïnde vruchten van het gelegateerde	163
2.8.	Ontbreken van de met het (sub)legaat belaste persoon	164
2.9.	Gewijzigde omstandigheden	165
2.10.	Informatieplicht	166
2.11.	Legatarissen onderling; concurrentie	167
2.12.	Vermindering van legaten	168
2.13.	Opleg van tekort door legataris	171

2.14.	'Beneficiaire aanvaarding' legaat van rechtswege; vermindering sublegaten	172
2.15.	Staat van het gelegateerde	173
2.16.	Ontbreken van het gelegateerd goed	174
2.17.	Legaat ten laste van de huwelijksgemeenschap	176
2.18.	Quasi-legaten	178
2.19.	De schenking ter zake des doods als quasi-legaat en quasi-erfrecht met bindende elementen	188
2.20.	Verblijvingsbedingen en dergelijke als quasi-legaat	194
2.21.	Sommenverzekeringen als quasi-legaat	204
2.22.	Omzetting van een natuurlijke verbintenis als quasi-legaat	207
3.	<i>De testamentaire last</i>	207
3.1.	Definitie; geen legaat	207
3.2.	Toepassing van de testamentaire last	209
3.3.	De vervallenverklaring	210
3.4.	Wie kan vervallenverklaring verzoeken?	212
3.5.	Vermindering van testamentaire lasten	213
3.6.	Geheel of gedeeltelijk opheffen van de testamentaire last	213
3.7.	Staat van het object van de testamentaire last	216
3.8.	Ontbreken van het object waarop de testamentaire last ziet	216
3.9.	Testamentaire last ten laste van de huwelijksgemeenschap	216
4.	<i>Uitleg van uiterste wilsbeschikkingen</i>	216
4.1.	Algemeen	216
4.2.	Uitleg	219
4.3.	Vergissing in persoon of goed	222
4.4.	Aanvulling	223
4.5.	Het 'ex-echtgenotenprobleem'	224
4.6.	Naaste bloed(verwanten)	227
4.7.	Aanwas	227
4.8.	De uitleg als overgangsrechtelijk instrument; man en paard genoemd?	228
5.	<i>Overgangsrecht uiterste wilsbeschikking in het bijzonder</i>	236
5.1.	De erfstelling en de onterving	236
5.2.	Het legaat	236
5.3.	Aansprakelijkheid, draagplicht en pluraliteit van legatarissen	237
5.4.	Opeisbaarheid (sub)legaat	237
5.5.	Geïnde vruchten van het gelegateerde	238
5.6.	Ontbreken van de met het (sub)legaat belaste persoon	239
5.7.	Gewijzigde omstandigheden	239
5.8.	Informatieplicht	239
5.9.	Legatarissen onderling; concurrentie, vermindering en opleg	239
5.10.	'Beneficiaire aanvaarding legaat van rechtswege'	240
5.11.	De staat van het gelegateerde goed en het ontbreken van het gelegateerde goed	240
5.12.	Legaat ten laste van de huwelijksgemeenschap	240

5.13.	De testamentaire last	240
5.14.	De overgangsrechtelijke behandeling van de regels van uitleg	242
5.15.	Het 'ex-echtgenotenprobleem'	242
5.16.	Naaste bloed(verwanten)	242
5.17.	Aanwas	243
5.18.	Quasi-legaten	243
Hoofdstuk VIII Wie uiterste wilsbeschikkingen kunnen maken en wie daaruit voordeel kunnen genieten		245
1.	<i>Wie uiterste wilsbeschikkingen kunnen maken</i>	245
1.1.	Algemeen	245
1.2.	Sanctie	246
1.3.	De onder curatele gestelde wegens zijn lichamelijke of geestelijke toestand	246
2.	<i>Bestaanseis en dergelijke</i>	250
2.1.	Algemeen	250
2.2.	Verwachters bij een tweetrapsmaking	252
2.3.	De fusie- en splitsingsregeling	252
2.4.	Stichting opgericht bij uiterste wilsbeschikking	254
3.	<i>Onbekwaamheid en onwaardigheid</i>	256
3.1.	Onbekwaamheid	256
3.2.	Onwaardigheid; algemeen	256
3.3.	Wie is onwaardig?	257
4.	<i>'Verboden' beschikkingen</i>	260
4.1.	Algemeen	260
4.2.	De (ex-)voogd	261
4.3.	Leermeesters	262
4.4.	BIG-personeel en geestelijk verzorgers	262
4.5.	Verzorgers en verplegers in een 'instelling'	264
4.6.	Notaris en getuigen	265
4.7.	Tussenbeide komende personen	265
4.8.	Sanctie overtreden 'verbod'	266
5.	<i>Wie uiterste wilsbeschikkingen kunnen maken en wie daaruit voordeel kunnen genieten; overgangsrecht</i>	267
5.1.	Wie uiterste wilsbeschikkingen kunnen maken	267
5.2.	De bestaanseis	267
5.3.	Stichting opgericht bij uiterste wilsbeschikking	268
5.4.	'Verboden' beschikkingen	268

Hoofdstuk IX	Makingen onder tijdsbepaling en onder voorwaarde	269
1.	<i>Inleiding</i>	269
2.	<i>Makingen onder tijdsbepaling</i>	274
2.1.	Makingen onder tijdsbepaling tegen de achtergrond van het algemeen vermogensrecht	274
2.2.	Verschillen met op makingen onder tijdsbepaling lijkende rechtsfiguren	276
3.	<i>Makingen onder voorwaarde</i>	278
3.1.	Inleiding; tweetrapsmakingen (of fidei-commissaire makingen)	278
3.2.	Voorwaardelijke makingen tegen de achtergrond van het algemeen vermogensrecht	282
3.3.	Verschillen met op voorwaardelijke makingen lijkende rechtsfiguren	282
3.4.	Voorwaardelijke makingen in het huidige erfrecht	284
3.5.	Het verbinden van voorwaarden aan bijzondere erfrechtelijke beschikkingen	285
3.6.	Wie kan verkrijgen onder opschortende voorwaarde?	291
3.7.	Tweetrapsmakingen (of fidei-commissaire makingen) naar oud en huidig recht	296
3.8.	De beperking in tijd van voorwaardelijke makingen/beletten of teweegbrengen vervulling voorwaarde	302
3.9.	De rechtspositie van de erfgenaam onder ontbindende voorwaarde ten opzichte van derden	303
3.10.	De onderlinge rechtsverhouding tussen de erfgenaam onder ontbindende en die onder opschortende voorwaarde	306
3.11.	De interne rechtspositie van de erfgenaam onder ontbindende voorwaarde	307
3.12.	De interne rechtspositie van de erfgenaam onder opschortende voorwaarde	311
3.13.	Vruchtgebruikbepalingen die niet van overeenkomstige toepassing (kunnen) zijn	314
3.14.	Concrete toepassingen van voorwaardelijke makingen	316
4.	<i>Voorwaardelijke makingen en bijzondere rechtsfiguren</i>	320
4.1.	Voorwaardelijke makingen en de huwelijksgemeenschap	320
4.2.	Erfstellingen onder ontbindende voorwaarde en de huwelijksgemeenschap	320
4.3.	Erfstellingen onder opschortende voorwaarde en de huwelijksgemeenschap	322
4.4.	Voorwaardelijke makingen en de nalatenschap	322
5.	<i>Overgangsrecht</i>	323
5.1.	Makingen onder tijdsbepaling	323
5.2.	Voorwaardelijke makingen	323

Hoofdstuk X	De legitieme portie	327
1.	<i>Inleiding</i>	327
1.1.	De ratio van de legitieme portie	327
1.2.	De plaats van de legitieme portie in Boek 4 BW	328
1.3.	De legitieme portie op hoofdpunten	329
1.3.1.	<i>Kernpunten; terminologie</i>	329
1.3.2.	<i>De legitieme dient te zijn 'vrij en onbezwaard'</i>	330
1.3.3.	<i>Inferieur volgens de hoofdregels, maar toch imputatie</i>	330
1.3.4.	<i>Uitgestelde opeisbaarheid van de vordering van de legitimaris</i>	331
1.4.	Historische beschouwing	331
1.5.	Enkele algemene opmerkingen van rechtsvergelijkende aard	333
1.6.	De legitieme en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens	334
2.	<i>Wie zijn legitimarissen?</i>	334
3.	<i>Het legitieme breukdeel</i>	335
3.1.	Het legitieme breukdeel van een kind	335
3.2.	Afstammelingen van een vooroverleden kind van de erflater	337
4.	<i>De legitieme geeft recht op een vordering in geld. De legitimaris hoeft zijn legitieme portie niet te ontvangen als erfgenaam noch in goederen</i>	338
4.1.	De legitieme geeft recht op een vordering in geld	338
4.2.	Ontkoppeling van de legitieme portie en het erfgenaamschap	339
5.	<i>De legitieme dient zuiver en onbelast te zijn; gevolgen van verwerping voor de legitimaris</i>	340
5.1.	Verwerping; algemeen	340
5.2.	Imputatie bij verwerping van erfstellingen	341
5.3.	Imputatie bij verwerping van legaten	342
5.4.	Verwerping en de cautio Socini	345
6.	<i>De samenstelling van de legitimaire massa</i>	346
6.1.	Algemeen	346
6.2.	Quasi-legaten	347
7.	<i>Voor de berekening van de legitimaire massa in aanmerking te nemen schulden</i>	348
7.1.	Enkele legitieme-schulden nader bezien	348
7.2.	Niet in aanmerking te nemen schulden	349
7.3.	Negatieve nalatenschap	350
8.	<i>Waardering van giften</i>	350
8.1.	Waardering van giften; hoofdregel: waardering naar het tijdstip van de prestatie	350
8.2.	Is het tijdstip van de toezegging of het tijdstip waarop de toegezegde prestatie werd voldaan beslissend?	352

8.3.	Waardering naar de waarde onmiddellijk na erflaters overlijden	353
8.3.1.	<i>Algemeen</i>	353
8.3.2.	<i>Giften van prestaties die de erflater bij zijn overlijden nog niet had verricht en een negatieve nalatenschap</i>	354
8.3.3.	<i>Sommenverzekering</i>	355
8.4.	Waardering van giften bestaande in de vervreemding van een goed tegen verschaffing van een aan het leven van de erflater gebonden recht	357
9.	<i>In aanmerking te nemen giften</i>	358
9.1.	In beginsel alleen giften jonger dan vijf jaar	358
9.2.	De omstandigheden waaronder de gift is gedaan en de aard van de gift	359
9.3.	De omstandigheden waaronder de gift is gedaan; anti-misbruikbepaling	359
9.4.	De aard van de giften	360
10.	<i>Giften van de erflater aan zijn echtgenoot</i>	362
11.	<i>Buiten beschouwing te laten giften</i>	364
11.1.	Giften aan personen ten aanzien van wie de erflater moreel verplicht was bij te dragen in hun onderhoud	364
11.2.	Gebruikelijke giften voor zover zij niet bovenmatig waren	366
11.3.	Giften die als quasi-legaten gelden	367
12.	<i>Toerekening van giften aan de legitimaris</i>	368
12.1.	Algemeen	368
12.2.	Giften aan een afstammeling die legitimaris zou zijn geweest, indien hij de erflater had overleefd of niet onwaardig was geweest	368
12.3.	Aanwijzing van een begunstigde bij sommenverzekering	369
13.	<i>De legitimaris heeft niet altijd recht op een zuivere en onbelaste legitieme; bedrijfsopvolging</i>	371
14.	<i>De legitimaris heeft niet altijd recht op een zuivere en onbelaste legitieme; testamentair beschermingsbewind</i>	374
15.	<i>Imputatie en vruchtgebruik</i>	377
16.	<i>Verlenging van termijnen</i>	378
17.	<i>Informatierechten en -plichten</i>	378
17.1.	Inleiding	378
17.2.	Het recht op informatie van de legitimaris jegens mede-erfgenamen en de executeur	379
17.3.	Het recht op informatie van de legitimaris indien deze geen erfgenaam is, jegens erfgenamen en de executeur	379
17.4.	Het recht op informatie van de legitimaris jegens begiftigden	379
17.5.	De informatieplicht van de legitimaris	380
17.6.	De nakoming van informatierechten en -plichten	380

18.	<i>Aansprakelijkheid jegens erfgenamen</i>	382
18.1.	Inleiding	382
18.2.	De aansprakelijkheid jegens legitimarissen	382
18.3.	De vorderingen van legitimarissen worden gefixeerd naar de sterfdatum van de erflater	384
19.	<i>Opeisbaarheid van de vordering van de legitimaris</i>	385
19.1.	Algemeen	385
19.2.	Opeisbaarheid en de wettelijke vruchtgebruiken	386
19.3.	De invloed van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen op de opeisbaarheid	388
19.4.	Uitgestelde opeisbaarheid bij uiterste wil in het belang van de echtgenoot of geregistreerde partner	389
19.4.1.	<i>Uitgestelde opeisbaarheid en erfbelasting</i>	392
19.5.	Uitgestelde opeisbaarheid bij uiterste wil in het belang van een andere levensgezel	393
19.6.	Bescherming van anderen dan levensgezellen?	395
19.7.	Overgangsrecht	397
20.	<i>Rente over een vordering van een legitimaris</i>	399
21.	<i>Verval en verjaring van rechten van de legitimaris</i>	400
21.1.	Verval van de mogelijkheid de legitieme in te roepen; algemeen	400
21.2.	Verval van de mogelijkheid de legitieme in te roepen in verband met het verzorgingsvruchtgebruik	401
21.3.	Verval van de mogelijkheid giften in te korten	402
21.4.	Verjaring van de vordering van de legitimaris	402
21.5.	Overgangsrecht; oud recht is tijdelijk van toepassing	402
22.	<i>Inkorting; algemene opmerkingen</i>	403
22.1.	Wat is inkorting en hoe moet inkorting plaatsvinden?	403
22.2.	De legitimaris kan draagplichtigen voor zijn vordering ontzien	406
23.	<i>Volgorde van inkorting</i>	408
23.1.	Inkorting op het gedeelte van de nalatenschap waarover de erflater niet heeft beschikt	408
23.2.	Inkorting op makingen	409
23.3.	Makingen met een wettelijk beschermde status	409
23.4.	Wijziging van de wettelijke inkortingsvolgorde en de uitgestelde opeisbaarheid van art. 4:82 BW	411
23.5.	Aansprakelijkheid voor de niet-opeisbare vordering van een legitimaris in geval van verkrijgingen van de echtgenoot en andere levensgezel	412
24.	<i>Inkorting van giften</i>	413
24.1.	Algemene opmerkingen	413
24.2.	Volgorde van inkorting	415
24.3.	Verhaal van de legitimaris	415
24.4.	Hardheidsclausule	416
24.5.	Inkorting van giften bij legitimarissen	416

25.	<i>De legitieme portie en stiefkinderen</i>	417
25.1.	Algemeen	417
25.2.	Giften aan een stiefkind	420
25.3.	Overige aspecten	421
26.	<i>Uitoefening van de bevoegdheden van een legitimaris</i>	421

Hoofdstuk XI Andere wettelijke rechten 427

1.	<i>Inleiding</i>	427
1.1.	'Echtgenoot'	428
1.2.	De andere wettelijke rechten	429
2.	<i>Voortzetting bewoning en gebruik inboedel</i>	430
3.	<i>Vruchtgebruik</i>	431
3.1.	Inleiding	431
3.2.	Vruchtgebruik op woning en inboedel	432
3.3.	Onbevoegdheid erfgenamen; positie schuldeisers	434
3.4.	Vruchtgebruik op andere goederen dan woning en inboedel	435
3.5.	Verzorgingsbehoefte	436
3.6.	De met verzorgingsvruchtgebruik te bezwaren goederen	437
3.7.	Legitieme en vruchtgebruik	439
3.8.	Kantonrechterlijke beschikkingen omtrent het vruchtgebruik; verzorgingsbehoefte	439
3.9.	Inkorting	441
3.10.	Samenloop verzorgingsvruchtgebruik en 'sommen ineens'	442
4.	<i>'Som ineens' voor verzorging en opvoeding, levensonderhoud en studie</i>	442
5.	<i>'Som ineens' als billijke vergoeding voor verrichte arbeid</i>	444
6.	<i>De rechtspositie van de somgerechtigden</i>	447
7.	<i>Overdracht van aan beroep of bedrijf dienstbare goederen</i>	448
7.1.	Overdracht van aandelen	450
8.	<i>Inzage, afschrift en inlichtingen</i>	451
9.	<i>Termijnen in verband met afwezigheid en vermissing</i>	451
10.	<i>Overgangsrecht</i>	451
10.1.	Andere wettelijke rechten	451
10.2.	Inboedelvoordeel (art. 4:899b BW (oud))	452

Hoofdstuk XII Aanvaarding en verwerping 453

1.	<i>Inleiding</i>	453
2.	<i>Het uitbrengen van de keuze</i>	460
2.1.	Wilsverklaring	460
2.2.	Gedragingen	461
2.3.	Stilzitten, resulterend in zuivere aanvaarding	467
2.4.	Stilzitten, resulterend in aanvaarding onder het voorrecht van boedelbeschrijving	468

3.	<i>Vernietiging uitgebrachte keuze, alsnog beneficiair aanvaarden en de positie van schuldeisers</i>	472
4.	<i>Verwerping</i>	476
5.	<i>Beneficiaire aanvaarding</i>	478
6.	<i>Aanvaarding en verwerping van legaten</i>	484
7.	<i>Overgangsrecht</i>	485
7.1.	<i>Inleiding</i>	485
7.2.	<i>Het maken van een keuze door het uitbrengen van een wilsverklaring</i>	486
7.3.	<i>Gedragingen, resulterend in zuivere aanvaarding</i>	486
7.4.	<i>Stilzitten, resulterend in zuivere aanvaarding</i>	486
7.5.	<i>Stilzitten, resulterend in aanvaarding onder het voorrecht van boedelbeschrijving</i>	486
7.6.	<i>Vernietiging uitgebrachte keuze, alsnog beneficiair aanvaarden en de positie van schuldeisers</i>	487
7.7.	<i>Verwerping</i>	487
7.8.	<i>Beneficiaire aanvaarding</i>	487
7.9.	<i>De verkrijging van legaten</i>	488
Hoofdstuk XIII Gevolgen van erfopvolging		489
1.	<i>Inleiding</i>	489
2.	<i>Overgang vermogen</i>	492
3.	<i>De betekenis van de verschillende soorten 'schulden der nalatenschap'</i>	503
4.	<i>De positie van schuldeisers, van erflater en erfgenaam</i>	509
5.	<i>De termijn van beraad</i>	515
6.	<i>De verklaring van erfrecht</i>	517
6.1.	<i>Inleiding</i>	517
6.2.	<i>De inhoud van de verklaring van erfrecht</i>	524
6.3.	<i>De vorm en de kracht van een verklaring van erfrecht</i>	528
6.4.	<i>Wie kunnen de afgifte van een verklaring van erfrecht verlangen?</i>	531
6.5.	<i>Wanneer is het wenselijk de afgifte van een verklaring van erfrecht op te schorten?</i>	534
6.6.	<i>Derdenbescherming bij de afgifte van een verklaring van erfrecht</i>	538
7.	<i>Het openbaar boedelregister; de boedelnotaris</i>	540
8.	<i>De Europese erfrechtverklaring</i>	545
9.	<i>De kantonrechter/rechtbank</i>	547
10.	<i>De hereditatis petitio</i>	553
11.	<i>De Staat als rechtverkrijgende onder algemene titel bij gebreke van erfgenamen</i>	555
12.	<i>Overgangsrecht</i>	556
12.1.	<i>Overgang vermogen</i>	556
12.2.	<i>De positie van schuldeisers, van de erflater en van de erfgenaam</i>	557
12.3.	<i>De termijn van beraad</i>	558

12.4.	Derdenbescherming verklaring van erfrecht	558
12.5.	Het openbaar boedelregister; de boedelnotaris	558
12.6.	De hereditatis petitio	559
12.7.	De Staat als rechtverkrijgende onder algemene titel	559
Hoofdstuk XIV Executele		561
1.	<i>Inleiding; de ware aard</i>	561
2.	<i>Executeur-testamentair? Dekt de vlag de lading?</i>	564
3.	<i>De benoeming van de executeur</i>	565
3.1.	Niet meer bij codicil	565
3.2.	Wie kan executeur worden?	566
3.3.	De passerend notaris als executeur	567
3.4.	De aanvaarding van de functie	568
4.	<i>Executele en legitieme?</i>	569
5.	<i>Taken en bevoegdheden van de executeur</i>	571
5.1.	Algemeen	571
5.2.	Het beheren van de nalatenschap	572
5.3.	Het voldoen van schulden	573
5.4.	De bevoegdheid van de executeur om goederen te gelde te maken	575
5.5.	Privatieve vertegenwoordigingsbevoegdheid	577
5.6.	Meer executeurs	578
5.7.	Boedelnotaris, boedelbeschrijving, oproepen schuldeisers	579
5.8.	Informatieplicht executeur; eedsaflegging	580
5.9.	Testamentaire lasten	581
5.10.	'Afwikkelingsbewind'	583
5.11.	De quasi-wettelijke verdeling	584
6.	<i>Het loon</i>	587
7.	<i>Assumptie, subrogatie en vervanging door de rechter</i>	589
8.	<i>Einde van de taak en einde van het beheer</i>	590
8.1.	Einde van de taak	590
8.2.	Einde van het beheer	591
8.3.	Rekening en verantwoording	594
9.	<i>De verhouding tussen executele, bewind en vereffening</i>	594
10.	<i>'Minder' bevoegdheden, meer mogelijkheden</i>	597
11.	<i>Waarom 'standaardmatig' een executeur benoemen?</i>	599
12.	<i>Overgangsrecht</i>	600
12.1.	Art. 133 Overgangswet NBW	600
12.2.	Executele en legitieme	601
12.3.	De 'legatenexecuteur'	602
12.4.	De verplichting tot vereffening; de 'ruimschoots toereikend'-executeur	602
13.	<i>Aangifteplicht voor de heffing van erfbelasting; de Edelweissexecuteur</i>	602

Hoofdstuk XV	Testamenteir bewind	605
1.	<i>Inleiding</i>	605
2.	<i>Het wezen van bewind</i>	606
3.	<i>Waarover kan een testamentair bewind worden ingesteld?</i>	607
3.1.	Een of meer nagelaten of vermaakte goederen	607
3.2.	Zaaksvervanging	607
4.	<i>Drie grondvormen testamentair bewind</i>	608
4.1.	Inleiding	608
4.2.	Strekking van het bewind beheerst de rechtsgevolgen	608
4.3.	Ten behoeve van de rechthebbende; een weerlegbaar wettelijk vermoeden als hoofdregel	609
4.4.	Drie weerlegbare wettelijke vermoedens als uitzonderingen op de hoofdregel	609
5.	<i>Aanvang van het bewind</i>	609
6.	<i>Wie kan tot bewindvoerder worden benoemd?</i>	610
7.	<i>Meer bewindvoerders</i>	611
8.	<i>Verplichtingen van de bewindvoerder</i>	612
8.1.	Publicatie	612
8.2.	Beschrijving onder bewind gestelde goederen	612
8.3.	Het stellen van zekerheid	613
8.4.	Het uitkeren van de vruchten	613
8.5.	Rekening en verantwoording	614
9.	<i>De verdeling van de bevoegdheden tussen de bewindvoerder en de rechthebbende</i>	615
9.1.	Het beheer	615
9.2.	Bevoegdheid van de rechthebbende tot andere handelingen dan beheershandelingen	616
9.3.	Bescherming van de wederpartij en derdenbescherming	616
9.4.	Bevoegdheden van de bewindvoerder tot het verrichten van andere handelingen dan beheershandelingen	617
9.5.	Bevoegdheden bij de verdeling van een gemeenschap	618
9.6.	Vertegenwoordigingsbevoegdheid	618
10.	<i>Aansprakelijkheid van de rechthebbende; verhaal op de onder bewind gestelde goederen</i>	619
11.	<i>Aansprakelijkheid van de bewindvoerder</i>	620
12.	<i>Testamenteir bewind en legitieme</i>	621
13.	<i>Het loon van de bewindvoerder</i>	621
14.	<i>Einde hoedanigheid bewindvoerder; de 'gewezen' bewindvoerder</i>	622
15.	<i>Einde van het bewind</i>	623
15.1.	Algemeen	623
15.2.	Einde van rechtswege	624
15.3.	Opzegging	624
15.4.	Opheffing	625

16.	<i>De rode draad: de strekking van het testamentaire bewind</i>	626
17.	<i>Overgangsrecht</i>	626
17.1.	<i>Inleiding</i>	626
17.2.	<i>Hoofdregeel testamentair bewind: onmiddellijke werking</i>	627
17.3.	<i>Oude bewinden eenvoudig in te passen</i>	627
17.4.	<i>Geen overgangsrecht voor art. 4:75 BW</i>	628
Hoofdstuk XVI Vereffening		629
1.	<i>Inleiding</i>	629
2.	<i>Wanneer vindt vereffening op de voet van afdeling 6.3 plaats?</i>	630
2.1.	<i>Inleiding</i>	630
2.2.	<i>Beneficiaire aanvaarding; de hoofdregeel</i>	631
2.3.	<i>Een bevoegde executeur en het saldo van de nalatenschap ruimschoots toereikend; de eerste uitzondering</i>	631
2.4.	<i>Kantonrechter verleent ontheffing aan de wettelijk vertegenwoordiger; de tweede uitzondering</i>	632
2.5.	<i>De wettelijke verdeling; de derde uitzondering</i>	633
2.6.	<i>De rechtbank kan een vereffenaar benoemen (art. 4:203 BW)</i>	634
3.	<i>Geen beneficiaire aanvaarding, toch benoeming van een vereffenaar mogelijk (art. 4:204 BW)</i>	635
4.	<i>Als een 'goed vereffenaar' beheren en vereffenen</i>	636
4.1.	<i>Algemeen</i>	636
4.2.	<i>Privatieve vertegenwoordigingsbevoegdheid</i>	637
5.	<i>De procedure van vereffening</i>	637
5.1.	<i>De benoeming van een vereffenaar</i>	637
5.2.	<i>Ingang benoeming</i>	638
5.3.	<i>Wie kan tot vereffenaar worden benoemd?</i>	638
5.4.	<i>De rol van de rechter-commissaris</i>	639
5.5.	<i>Taken van de vereffenaar</i>	640
5.6.	<i>Opmaken en neerleggen van een boedelbeschrijving</i>	640
5.7.	<i>Aanwijzen boedelnotaris</i>	641
5.8.	<i>Oproepen boedelschuldeisers en neerlegging lijst van erkende en betwiste vorderingen en aanspraken</i>	642
5.9.	<i>Te gelde maken van boedelgoederen</i>	642
5.10.	<i>Neerleggen van de rekening en verantwoording en de uitdelingslijst</i>	643
5.11.	<i>Uitkeren na het verbindend worden van de uitdelingslijst</i>	644
5.12.	<i>Het overschot na de voltooiing van de vereffening; afgifte aan de erfgenamen of de Staat</i>	645
5.13.	<i>Ontslag en schorsing</i>	646
5.14.	<i>Einde taak</i>	647
6.	<i>Verlichting van de procedure</i>	647
6.1.	<i>De 'lichte' en de 'zware' procedure</i>	647
6.2.	<i>'Kleine' boedels</i>	648

7.	<i>Overeenkomstige toepassing Faillissementswet</i>	650
7.1.	Algemeen	650
7.2.	Separatisten	650
7.3.	Schuldenaar en schuldeiser in één persoon (art. 53 e.v. Fw)	651
7.4.	Deelgenoot met erflater (art. 56 Fw); toerekening schuld	651
7.5.	De verbintenis tot levering van een goed; de verbintenis onder opschortende voorwaarde	651
8.	<i>Overige aspecten van de vereffening</i>	652
8.1.	Aansprakelijkheid vereffenaar	652
8.2.	Meer vereffenaars	653
8.3.	Het loon van de vereffenaar	653
8.4.	De vereffenaar van de ontbonden huwelijksgemeenschap	653
8.5.	Is titel 3.7 van overeenkomstige toepassing?	654
9.	<i>De stichting tot afwikkeling van een nalatenschap</i>	654
10.	<i>Overgangsrecht</i>	655
10.1.	Inleiding	655
10.2.	'Zoveel mogelijk' vereffenen naar nieuw recht	656
10.3.	Lopende procedures	657
10.4.	Aansprakelijkheid wettelijk vertegenwoordiger of vereffenaar	658
	Hoofdstuk XVII Verdeling	659
1.	<i>Verdeling als rechtshandeling</i>	659
2.	<i>Gedwongen toerekening van schulden</i>	660
3.	<i>Inbreng</i>	661
3.1.	De inbrengplichtigen	661
3.2.	De waarde van de gift en het bedrag van de inbreng	662
3.3.	Huwelijksvermogensrechtelijke aspecten van inbreng	662
3.4.	Gevolgen voor aansprakelijkheid	663
3.5.	Overdracht erfdeel	663
3.6.	Niet meer dan het erfdeel	664
4.	<i>Overgangsrecht</i>	664
4.1.	Verdeling	664
4.2.	Inbreng	664
5.	<i>Redelijkheid en billijkheid</i>	665
6.	<i>De vordering tot verdeling</i>	665
7.	<i>Verdeling door rechter</i>	666
8.	<i>Minderjarige deelgenoten; vormvereisten</i>	667
9.	<i>Waarde en waardering</i>	667
10.	<i>Weigerachtige of nalatige deelgenoot; onzijdig persoon</i>	668
11.	<i>Nietigheid en vernietigbaarheid</i>	668

Hoofdstuk XVIII	Schenking	671
1.	<i>Inleiding</i>	671
2.	<i>Begripsbepaling</i>	673
2.1.	Schenking naar oud recht	673
2.2.	Schenking naar huidig recht	674
2.2.1.	<i>Inleiding</i>	674
2.2.2.	<i>Begrippen</i>	675
2.2.3.	<i>Het 'om niet'-vereiste</i>	680
2.2.4.	<i>Verarming en verrijking</i>	684
2.2.5.	<i>De vrijgevigheid/bevoordelingsbedoeling</i>	686
2.2.6.	<i>Overeenkomst/elke handeling</i>	686
3.	<i>Vormvereisten</i>	688
3.1.	Vormvereisten naar oud recht	688
3.2.	Vormvereisten naar nieuw recht	688
3.2.1.	<i>Inleiding; bezwaren tegen de verplichte notariële vorm</i>	688
3.2.2.	<i>Het nut van schenking bij notariële akte</i>	689
3.2.3.	<i>De uitzondering op het ontbreken van vormvereisten</i>	690
4.	<i>Herroeping van schenkingen</i>	698
5.	<i>Vernietigbaarheid schenking</i>	702
6.	<i>De tweetrapsschenking</i>	705
7.	<i>Schenking en bewind</i>	707
8.	<i>De aanwijzing van een begunstigde bij een sommenverzekering</i>	710
9.	<i>Giften en het huwelijksvermogensrecht</i>	711
10.	<i>Overgangsrecht</i>	716
	<i>Artikelenregister</i>	719
	<i>Jurisprudentieregister</i>	739
	<i>Trefwoordenregister</i>	751